

Autoriteit Consument en Markt
Directie Energie
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG
REG2027@acm.nl

10 november 2023

Onderwerp: Reactie op ACM consultatie “Toekomstige reguleringsmethode netbeheerders” (met referentie Zaaknr. ACM/22/176591 / Documentnr. ACM/UIT/605442)

Geachte heer, mevrouw,

Als grootschalige afnemer maakt Nobian graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op het consultatiedocument Toekomstige reguleringsmethode netbeheerders, zoals gepubliceerd door de ACM op 2 oktober 2023.

Het is de ambitie van Nobian om een van de meest duurzame chemische bedrijven in Europa te worden, met als doelstelling om in 2040 klimaatneutraal te zijn. In dat licht steunen we de strategische doelstelling van de ACM om de energietransitie te versnellen voor iedereen (via de tariefregulering), met inachtneming van de uitgangspunten van rechtvaardigheid, transparantie en toekomstbestendigheid. Een belangrijk onderdeel van de klimaatinzet van Nobian betreft de grootschalige elektrificatie van de zoutproductie in Nederland. Daarnaast elektriciteit cruciaal voor de elektrolyse activiteiten van Nobian. Voor de toekomst zijn zowel de toegang tot (groene) elektriciteit als de betaalbaarheid ervan voor ons bedrijf van essentieel belang.

Onze consultatiereactie bestaat uit algemene feedback en input op uw consultatiedocument, inclusief een aantal reflecties en suggesties om in overweging te nemen bij de totstandkoming van een goede reguleringsmethode. Dat doen wij langs een aantal onderwerpen:

1. Bij rechtvaardige / kosten reflectieve tarieven draagt iedereen bij, producenten en consumenten van energie
2. Publiek aandeelhouderschap is een voorwaarde om tarieven betaalbaar te (kunnen) houden
3. Langdurig stabiele en voorspelbare tarieven zijn noodzakelijk voor investeringszekerheid. De voor de energietransitie benodigde investeringen versterken deze noodzaak.
4. Vergoed de noodzakelijke kosten van netbeheerders, behorend bij de uitvoering van hun wettelijke kerntaken

Bij rechtvaardige / kosten reflectieve tarieven draagt iedereen bij, producenten en consumenten van energie

In de inleiding van het consultatiedocument staat dat *“de ACM oog houdt voor efficiënt netbeheer, want huishoudens en bedrijven – de afnemers van energie – dragen de onvermijdelijke en forse tariefverhogingen.”* Dit is natuurlijk van toepassing op de huidige regulering voor elektriciteitsnetwerken, maar Nobian is van mening dat de kosten voor benodigde investeringen op een eerlijke, kosten reflectieve manier over alle gebruikers (zowel invoerders én afnemers) van het netwerk verdeeld moeten worden. Nobian is ook van mening dat er geen wettelijke basis is voor het uitsluiten van producenten van energie van de nettatarieven.

Elke invoeder én elke afnemer heeft namelijk (een deel van) het netwerk nodig om energie van / naar elkaar te kunnen krijgen, dus zal ook elke invoeder én elke afnemer een deel van de kosten voor het netwerk moeten betalen. Tevens hebben gebruikers die niet betalen voor het belasten van het net ook geen (financiële) motivatie om de belasting van het net en de kosten van de netbeheerders te beperken.

Hoewel voor Nobian het principe van een eerlijke verdeling centraal staat, betekent dit in onze ogen niet dat elke gebruiker altijd hetzelfde tarief dient te betalen. Nobian is een voorstander van tarieven op basis van de kosten die een gebruiker (invoeder én afnemer) veroorzaakt. Een lager tarief hoort alleen bij het daadwerkelijk vertonen van het gewenste gedrag op het gewenste moment. Anders gezegd: een batterij kan het systeem helpen, maar ook juist extra belasten, dus hetzelfde type gebruiker (batterij) zou in twee gevallen een ander tarief dienen te betalen. Qua verdeling van tarieven zijn wij van mening dat er geen generieke en ongerichte kortingen moeten zijn voor dergelijke type gebruikers, maar dat dit dient te zijn gekoppeld aan de bijdrage of belasting aan het elektriciteitsnet.

Als een gebruiker door zijn gedrag aantoonbaar minder kosten in het netwerk veroorzaakt of investeringen in het netwerk uitstelt / overbodig maakt, dan is een lager tarief gerechtvaardigd. Het geclausuleerd transportrecht ([position paper VEMW](#)) of de gelimiteerde beschikbaarheid ([position paper Netbeheer Nederland](#)) zijn hier de juiste oplossing voor. Dit hebben wij in eerdere consultatiereacties¹ al nader aan u uiteengezet.

Wij zijn positief over het voornemen van de ACM om netbeheerders meer ruimte te bieden voor (pro-actieve, toekomst gerichte) investeringen. Hierbij dient echter wel rekening gehouden te worden met de vraag hoe kosten rechtvaardig verdeeld worden tussen huidige aangeslotenen – waarvoor de investeringen niet nodig zijn – en toekomstige aangeslotenen voor wie de investeringen juist worden gedaan. Het is niet goed verdedigbaar om een groot deel van kosten voor het aansluiten van nieuwe gebruiker en nieuwe activiteiten bij bestaande gebruikers te laten neerslaan.

Als het gaat over de totstandkoming van rechtvaardige, kosten reflectieve tarieven, dan merken wij nog op dat de tarieven voor het gasnetwerk verdeeld worden tussen entry en exit capaciteit (40:60 verhouding) en dat elektriciteitstarieven op dit moment volledig voor rekening komen van afnemers. Vanuit kostenreflectiviteit verwacht Nobian dat de argumentatie voor de verdeling tussen invoeding en afname voor beide netwerken hetzelfde is.

Daarnaast horen wij in veel discussies over de kostenverdeling bij elektriciteitstarieven dat we van een vraag gestuurd systeem naar een aanbod gestuurd systeem gaan. Hierbij wordt het vaak als vanzelfsprekend benoemd dat het logisch was dat afnemers 100% van de kosten betalen. Maar welke conclusie qua kostenverdeling hoort er dan bij het feit dat we nu naar een aanbod gestuurd systeem gaan (of dat al hebben)? Afnemers bepalen in een dergelijk systeem in veel mindere mate wanneer welk aanbod beschikbaar is, en er wordt van hen verlangd te investeren in flexibele processen en systemen.

Publiek aandeelhouderschap is een voorwaarde om tarieven betaalbaar te (kunnen) houden.

Het feit dat netbeheerders publieke aandeelhouders hebben is noodzakelijk, vanwege de grote belangen van leveringszekerheid, duurzaamheid en betaalbaarheid van het energiesysteem voor de Nederlandse / Europese economie.

¹⁾ Reactie op ACM consultatie 'Alternatieve transportrechten en use it or lose it' d.d. 4 november 2022
Reactie op ACM consultatie naar onderzoeksrapport van Royal HaskoningDHV (met referentie BI8707-IB-RP-221206-1626) d.d. 21 maart 2023

Nobian is van mening dat publiek aandeelhouderschap mogelijkheden geeft om een publieke belang zoals de energietransitie na te streven. De kosten voor (een deel van de) bijbehorende investeringen zouden – vanuit het oogpunt van kostenreflectiviteit – ook door die publieke aandeelhouders betaald moeten worden, bijvoorbeeld als blijkt dat (pro-actieve, toekomstgerichte) investeringen achteraf niet noodzakelijk bleken voor de gebruikers van het netwerk. Daarnaast is publieke betrokkenheid vereist om zorg te dragen voor de benodigde infrastructuur voor economische activiteiten en de energietransitie.

Daarnaast biedt het publiek aandeelhouderschap de mogelijkheid om betaalbaarheid voor gebruikers van het netwerk te garanderen, bijvoorbeeld door de jaarlijkse stijging van tarieven voor gebruikers te maximeren tot een bepaald percentage (suggestie: linken aan algemene inflatie). Eventuele overschrijdingen zouden dan gedragen moeten worden door de publieke aandeelhouders. In onze optiek zou hierbij moeten worden aangesloten bij de praktijken in andere landen. Neem als voorbeeld Duitsland waar in 2023 en 2024 publiek geld is gebruikt om de stijging van de nettarieven te dempen ([link](#)). De sterk stijgende kosten voor het elektriciteitsnet in Nederland drukken negatief op de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven.

In deze context wil Nobian ook graag meegeven dat hogere tarieven zorgen voor hogere productiekosten en dus uiteindelijk tot hogere productprijzen voor consumenten. Als productiekosten in Nederland significant hoger zijn dan omliggende landen, dan heeft dat nadelige gevolgen voor de Nederlandse economie (en consument), welke indirect door de tariefregulering door de ACM beschermd kunnen worden!

In het consultatiedocument wordt ook een aantal keer de uitdaging benoemd voor netbeheerders om financiering aan te trekken voor de noodzakelijke investeringen. Wij begrijpen dat dit van belang is, maar we denken dat het publieke aandeelhouderschap juist ervoor zorgt dat het aantrekken van financiering voor netbeheerders in het algemeen eenvoudiger is dan voor de gebruikers van de energienetwerken. Wat ons betreft dus juist geen reden om tot snellere vergoeding van investeringskosten over te gaan; eerder omgekeerd. Dit probleem doet zich onder andere al voor bij de ontwikkeling van windenergie. De hogere financieringskosten en oplopende rentes zullen deze uitdaging verder vergroten voor private partijen.

Langdurig stabiele en voorspelbare tarieven zijn noodzakelijk voor investeringszekerheid. De voor de energietransitie benodigde investeringen versterken deze noodzaak.

Als betaler van tarieven is Nobian gebaat bij tariefregulering welke op een voorspelbare en transparante manier leidt tot stabiele tarieven voor een lange termijn. In die context is elke periode van drie, vier of vijf jaar eigenlijk te kort, aangezien investeringsbeslissingen voor langere periodes worden genomen. De nettarieven vormen voor een grootschalige energieverbruiker als Nobian een significant onderdeel van de investeringsbeslissingen die in de aankomende jaren genomen moeten worden.

Daarnaast is er een sterke wens voor een zo eenvoudig mogelijke reguleringsmethodiek, zodat wij als energiegebruiker ook het gewenste gedrag kunnen vertonen om de kosten van het energiesysteem te beperken. Bij een dergelijke reguleringsmethodiek horen geen uitzonderingen, zoals de veelheid aan tariefvoorstellen die op dit moment worden gedaan om congestie te verminderen en/of flexibiliteit te bevorderen (doelen die Nobian overigens steunt). Veel van die voorstellen zijn specifiek gericht op congestiegebieden. Een uitzondering die volgens Nobian overbodig is als je tot langdurige, voorspelbare tarieven wilt komen, omdat congestie volgens de huidige definitie altijd tijdelijk is, en daarmee de eventuele bijzondere congestietarieven ook. Een ander argument waarom specifieke regulering voor congestiegebieden overbodig is, is dat de algemene verwachting is dat congestie voorlopig (structureel) blijft bestaan en ook bijna overal in het land zal bestaan. Dan hoeft er in de tariefregulering ook geen onderscheid voor gemaakt te worden. Daarnaast zijn er andere manieren om bepaalde maatschappelijk relevante activiteiten, zoals energieopslag, te stimuleren. Dit kan bijvoorbeeld door de inzet van subsidies in plaats van via sturing via de energietarieven met de eerder genoemde ongewenste effecten.

In het consultatiedocument, paragraaf 5.4, wordt bij het omgaan met onzekerheden eenzijdig geredeneerd over de (on)zekerheid en risico's die netbeheerders ervaren als gevolg van de tariefregulering. De laatste jaren hebben echter duidelijk gemaakt dat de risico's van onzekerheid voornamelijk liggen bij de gebruikers die de tarieven betalen (met jaarlijkse tariefstijgingen tot > 100%). Immers, een netbeheerder krijgt zijn efficiënte kosten hoe dan ook vergoed, terwijl de gebruiker pas in het voorliggende jaar (soms zelfs pas enkele maanden voor het jaar) definitief weet wat de tarieven zijn.

Bovenstaande onzekerheid voor de betaler zou leidend moeten zijn bij de tariefregulering, vooral omdat de gebruiker nagenoeg geen invloed heeft op de ontwikkeling van de kosten die gereguleerde netbeheerders maken. Daarom is Nobian voorstander dat tarieven meerjarig vooruit worden vastgesteld op basis van schattingen door een onafhankelijke partij (niet zijnde de netbeheerder). Uiteindelijk zouden alle efficiënte kosten die netbeheerders gemaakt hebben bij de uitvoering van hun wettelijke taken via nacalculatie verrekend kunnen / moeten worden, met inachtneming van een maximale jaarlijkse stijging van x %. Zie eerdere opmerking hierover. Voorspelbaarheid en zekerheid zijn van essentieel belang voor de bedrijfsvoering en bij het nemen van investeringsbeslissingen.

Vergoed de noodzakelijke kosten van netbeheerders, behorend bij de uitvoering van hun wettelijke kerntaken

Bij het beoordelen van netbeheerders – en het toepassen van bonus/malus regelingen – zijn wij van mening dat dit moet gebeuren op basis van een benchmark met de best presterende netbeheerder (in een internationaal perspectief). Als de gemaakte kosten van netbeheerders sterk afwijken van andere landen, dan moet daar een acceptabele verklaring voor zijn. In het algemeen denken wij dat de relatief kleine afstanden in Nederland tot lagere investeringskosten (EUR/km) en operationele kosten (voor netverliezen) zouden moeten leiden dan in landen met grotere afstanden.

Een internationaal perspectief is zowel van belang voor de landelijke netbeheerders (geen nationaal vergelijk beschikbaar) als regionale netbeheerders (zodat ook de slechtste Nederlandse netbeheerder een bonus kan krijgen als er op internationaal vlak “over gepresteerd” wordt door alle Nederlandse netbeheerders).

Qua kosten van netbeheerders die voor vergoeding in aanmerking moeten komen, moet het gaan om de efficiënte investeringskosten behorend bij de investeringen uit goedgekeurde investeringsplannen (die tot stand komen met inbreng vanuit sector, bijvoorbeeld met input vanuit (p)MIEK e.d.). Wat Nobian betreft gaat het dan alleen om kosten die netbeheerders maken om hun wettelijke kerntaken uit te voeren. De laatste jaren hebben aangetoond dat het netbeheerders niet gelukt is om de netwerken tijdig uit te breiden, dus daar is de volledige aandacht op nodig. Extra taken (bijvoorbeeld rond het prioriteren van transportverzoeken of uitvoeren congestieonderzoeken) zouden waar mogelijk belegd moeten worden bij onafhankelijke derde partijen, en niet bij netbeheerders die de oorzaak zijn dat de extra taken nodig zijn.

Conceptueel is Nobian het dan ook eens met de door dr. Brunekreeft aangedragen suggestie om netbeheerders (in grotere mate) de flexibiliteitskosten voor congestie en curtailment te laten dragen, aangezien deze kosten een gevolg zijn van het niet tijdig beschikbaar hebben van voldoende capaciteit om de wettelijke transporttaak uit te voeren. In die zin worden de kosten ook rechtvaardig / kosten reflectief toegewezen. Het maakt voor Nobian niet uit op welke manier dit in de tariefregulering terug komt.

Het lijkt Nobian onwenselijk om kosteninschattingen uit de investeringsplannen te gebruiken bij de tariefregulering, in verband met het risico voor de betaalbaarheid van tarieven dat deze kosten dan overschat worden. Een (output) element uit de investeringsplannen dat wel meegenomen moet worden is de tijdige

oplevering van de investeringen. Het is dan wel van belang dat een onafhankelijke partij de doelstelling voor beoogde opleverdata bepaalt of valideert.

Een laatste suggestie die Nobian nog in overweging wil meegeven is de mogelijkheid om duurzame investeringen bij netbeheerders af te dwingen in de tariefregulering.

We danken de ACM voor de mogelijkheid om inhoudelijk inbreng te geven op de 'Toekomstige reguleringmethode netbeheerders'. Goed werkende, eerlijke en betaalbare tarieven zijn van cruciaal belang voor een industriële producent zoals Nobian aan het begin van de keten. De tarieven hebben een grote impact op de betaalbaarheid van de bedrijfsvoering en investeringsbeslissingen, waaronder projecten voor verduurzaming en verdere elektrificatie.

Vanzelfsprekend zijn wij desgewenst beschikbaar voor het verschaffen van een nadere (mondelijke) toelichting indien daar behoefte toe bestaat.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]